

Remissvar

2021-04-23 Dnr U2020/05545

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet ”Innovation som drivkraft – från forskning till nytta” (SOU 2020:59)

Föreningen Universitetsholdingbolag i Sverige, FUHS, lämnar nedanstående synpunkter på utredningens förslag.

Sammanfattning

Utredningen och dess resultat är av avgörande betydelse för FUHS:s medlemmars fortsatta utveckling och därmed också utvecklingen av Sveriges hittills så framgångsrika akademiska innovationsstöd. Det är därför glädjande att utredningen lyfter fram vikten av att bredda och förtydliga lärosätenas nyttiggörandeuppdrag.

Utredningens förslag att öka den finansiella satsningen på lärosätenas innovationsstöd är också logisk inte minst ur perspektiven nationell tillväxt och hållbarhet. Den föreslagna finansieringskällan, lärosätenas forskningsanslag, är dock tyvärr både ologisk och direkt kontraproduktiv. Detsamma gäller förslaget att tillskapa ett nytt centraliserat s.k. ”Finansieringsbolag”.

FUHS anser att:

- investeringskunskap/kompetens fortsatt måste finnas nära lärosätena och dess forskare och studenter
- investering i och ägandet/hantering av portföljbolag även fortsättningsvis ska ske lokalt av de lärosätesanknutna holdingbolagen, dvs ej centraliserat i ett ”Finansieringsbolag”
- en riktad kapitalisering, drifts- och investeringskapital, av holdingbolagen snarast bör genomföras. Detta utan att omfördela medel från lärosätenas forskningsanslag
- en utvecklad samverkan och kompetensdelning mellan befintliga och nya holdingbolag kan tillskapas med relativt begränsade riktade medel om den utförs i regi av FUHS.

Synpunkter på utredningens förslag

FUHS synpunkter och kommentarer på utredningens förslag redovisas i enlighet med utredningens kapitelindelning enligt nedan.

Kapitel 6 – Nyttiggörandets breddande

FUHS stödjer utredningens förslag om att bredda och tydliggöra lärosätenas nyttiggörandeuppdrag.

Kapitel 7 – Steg mot mer effektivt nyttiggörande

FUHS stödjer utredningens åsikt att det finns behov av tydligare och mer enhetlig rapporteringsprocess. Dock är det viktigt att en sådan process är resurseffektiv och leder till ständiga förbättringar. Utredningens rapporteringsförslag är resurskrävande och kontrollerande snarare än effektiva och tillitsbaserad. FUHS föreslår istället en modell där rapporteringen insamlas och koordineras centralt på lämplig enhet i Regeringskansliet med kompetens och erfarenhet av bolagsrapportering och – styrning. FUHS medverkar gärna i utformningen av en fungerande modell.

FUHS stödjer förslaget att öka tilldelningen av medel till det akademiska innovationsstödet. Finansieringen förutsätts dock ske genom nya anslag och inte via omfördelning av forskningsanslag som utredningen föreslår. Att ta medel från forskningen är direkt kontraproduktivt för både forskning och den innovationsstödjande verksamheten.

FUHS stödjer förslaget om ökad satsning på VFT förut satt att det finansieras med nya anslag och inte via befintligt forskningsanslag.

Kapitel 8 – stödfunktioner och lärande

FUHS stödjer utredningens förslag om ett ökat fokus på utvecklades strategier för hantering av immateriella tillgångar samt på kompetenshöjande insatser inom området.

FUHS stödjer inte utredningens förslag att tillskapa ett nytt s.k. entreprenörscentrum. Motiveringen är att sådan verksamhet och forskning redan bedrivs framgångsrik i olika former och på olika platser runt om i landet bl.a. inom akademin.

Kapitel 9 – Holdingbolagen som verktyg för ökat nyttiggörande och fler innovationer

FUHS stödjer utredningens förslag att underlätta för de lärosäten som idag inte har holdingbolag att kunna bilda och etablera sådana. Detta förutsätter dock att dessa kan finansieras direkt genom statliga anslag och/eller genom donationsmedel.

FUHS stödjer förslaget att ge lärosätena rådighet att själva kunna tillskjuta anslagsmedel till holdingbolagens investeringsverksamhet.

FUHS stödjer utredningens förslag att tilldela holdingbolagen ett samhällsuppdrag. FUHS vill särskilt betona vikten av att holdingbolagen ska bedrivas på affärsmässiga grunder snarare än att fokusera på vinstmaximering och avkastningskrav.

FUHS stödjer inte förslaget att bilda ett gemensamt nationellt bolag det s.k. ”Finansieringsbolaget” för tidiga investeringar i akademiska innovationer. Genomförs förslaget förlorar holdingbolagen sitt lokala investeringsmandat och ägandet av portföljbolag vilket på kort sikt

även leder till förlust av den lokala kompetensen och erfarenheten av att investera i de tidiga och lärosätensnära innovationsprojekten. Detta leder i sin tur till ett minskat projektflöde och en försämrad kvalitet på de projekt som trots allt blir av. En centralt samlad investeringsverksamhet kommer även att påtagligt minska lärosätens autonomi och nyttiggörandekapacitet. FUHS föreslår istället att holdingbolagen tillförs nytt ägarkapital för att utveckla och förstärka den lokala och regionala investeringsförmågan i tidiga akademiska projekt.

FUHS föreslår även att medel för att utveckla och bedriva samarbete och kompetensutveckling bör tillföras det akademiska innovationsstödet förslagsvis genom årlig finansiering till FUHS, enligt samma modell som redan tillämpas för liknande organisationer. De holdingbolag som inte kan eller vill bedriva egen investeringsverksamhet bör ges ökade resurser och möjligheter att konsultera andra t ex regionalt närbelägna holdingbolag. FUHS medverkar gärna i utvecklingen av en fungerande modell för detta ändamål.

/ FUHS genom dess styrelse